

KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

K i a d j a
az Országos Széchényi Könyvtár

2.évf.

7.szám

1956. július

Fedotcv, V.:

POSTAI KÖLCSÖNZÉS A JÁRÁSI KÖNYVTÁRBAN

"Tisztelt Elvtársak! Nagyon kérem Önöket, hogy küldjék meg számomra a következő könyveket: .., munkámhoz van rájuk szükségem."- kb. így kezdődnek azok a levelek, amelyek a novoszibirszki területen lévő kocskovi Járási Könyvtárba érkeznek.

Irnak az agronómusok és zootechnikusok, kolhozparasztok és a gép- és traktorállomás munkásai, tanítók és tisztviselők, a főiskolák és egyéb tanintézetek levelező hallgatói. A levél beérkezését követően röviddel elindul az olvasó címére a társadalmi-politikai, műszaki vagy tankönyveket tartalmazó terjedelmes küldemény. Így hajtja végre a dolgozók rendeléseit a Járási Könyvtár postai kölcsönzője, amely már évek óta igen jó eredménnyel dolgozik.

A Járási Könyvtár dolgozói már nem egyszer gondolkoztak azon, hogyan növelhetnék az olvasók számát és hogyan javíthatnák meg a könyvellátás munkájának minőségét. A járási művelődésügyi osztállyal karöltve tervet készítettünk a járás lakosságának könyvvel való ellátására. Új községi könyvtárak, letéti könyvtárak, könyvkölcsönző állomások létesítésével egyidejűleg elhatároztuk, hogy a járási könyvtárban postai kölcsönzést is nyitunk.

Eleinte az volt a tervünk, hogy főleg azokat a kolhozparasztokat és a falusi értelmiségieket azokat a képviselőket fogjuk ellátni könyvvel, akik olyan helységekből laknak, ahol nincs állandó könyvtár.

A postai kölcsönzés megnyitását alapos előkészítő munka előzte meg. A Könyvtár vezetője, A. P. Petuhov cikket írt a "Sztalinszkij Prizyv" című járási lapba, s ebben kifejtette, mi a szóbanforgó kölcsönzési forma jelentősége, előnye a lakosság könyvellátása szempontjából, s ismertette a levelező kölcsönzés szabályait. A helyi rádióban A. P. Petuhov és az olvasóterem vezetője, N. D. Lukasevszkaja, többször is tartottak előadást a levelező kölcsönzés propagálására. Ezenkívül a Könyvtár dolgozói telefonon beszélgettek több járási szervezettel, gép- és traktorállomással, kolhossal, községi könyvtárral, s megküldték a jöelőre elkészített kérelmeket és a postai kölcsönzés igénybevételének szabályait.

Az eléggé hosszantartó szervezési munka után - mely 1951.végén vette kezdetét -, a Könyvtárba igen nagy számban érkeztek levelek a falusi értelmiség képviselőitől, kolhozparasztoktól és gépkezelőktől, melyben azt kérték, hogy vegyék fel őket a postai kölcsönzők sorába. Több ilyen olvasóval igen élénk levelezés kezdődött.

Z. F. Emec kolhozparaszt-asszony, a Kalinin mezőgazdasági artelj tagja 1952. októberében vette első ízben igénybe a postai kölcsönzést. Első levelében a következőket írta: "Kölhozunkban igen nagy számú az ifjúság, de az életünk unalmas. Az egyik komszomol gyűlésen azt a feladatot kaptam, hogy szervezzem meg a műkedvelő művészeti együttest. Felkerestem tehát a községi könyvtárt, de ott nem találtam használható anyagot. Kérem Önöket, hogy küldjenek számomra szindarabokat az Önök legjobb belátása szerint."

A kérés teljesítéseképpen a Könyvtár küldött néhány szindarabot, főleg kolhoztárgyú műveket. Emec elvtársnő rövidesen újabb levelet írt, s ebben azt közölte, hogy a színjátszó kör tagjainak igen megtetszett a "Nasztja Koloszova" című darab, s már meg is kezdték a próbákat. Most azt kérte, hogy pótlólag küldjünk dalgyűjteményt a műkedvelő művészeti együttes számára.

1952-ben 49 fő vette igénybe a postai kölcsönzést. Ez nem elégitette ki a kocskovi könyvtár dolgozóit. Arra a következtetésre jutottak, hogy az olvasók irodalommal való ellátását nem szabad függővé tenni attól, hogy lakóhelyükben van-e községi, kolhoz-, s vagy másfajta könyvtár. Ily módon a postai olvasók számát sikerült kibővíteni. 1953-ban már 104 olvasóval rendelkezünk. Az év folyamán 613 könyvet adtunk kölcsön vidéki olvasóknak. Az 1954. évben 119 fő 630 könyvet kapott posta útján. 1955-ben ez az olvasók száma nem változott ugyan, de a kölcsönadott könyvek száma 853 példányra emelkedett. A kölcsönadott művek megoszlása: társadalmi-politikai irodalom: 327 természettudományos mű: 116, mezőgazdasági tárgyú könyv: 48, szépirodalmi mű: 97, egyéb: 265.

A társadalmi-politikai irodalom, a természettudományos és a mezőgazdasági irodalom iránt megnövekedett kereslet a könyvtár tájékoztató munkájának köszönhető. Az új tudományok könyvek beérkezéséről telefonon értesítjük az olvasókat, a könyvujdonságok jegyzékét csatoljuk a kiküldésre kerülő könyvekhez, a járási lap hasábjain rendszeres rovatot vezetünk "Könyvespolc" címmel.

A postai kölcsönzés keretében kiszolgált olvasók között

sokan vannak olyanok, akik levelező hallgatói a technikumoknak és a főiskoláknak. Így például a pedagógiai tanintézetekben és főiskolákon 40, a mezőgazdasági főiskolákon 15, stb. levelező hallgató van. Ezeknek a kérését külön figyelembe részesíti a Könyvtár...

Megjegyzendő azonban az is, hogy nem minden kérést tudunk kielégíteni. Sok könyv nem volt meg a könyvtár állományában. Ilyenkor elutasító választ kellett adnunk olvasóknak. A postai kölcsönző megnyitásának első idejében ez elég gyakran előfordult.

Az 1954-től 1955-ig terjedő időszak alatt a Járási Könyvtár állománya jelentősen gazdagodott minden szakban. 1954 végén a Könyvtár vezetőjének, Petuhov elvtársnak kérésére a járási végrehajtó bizottság 10.000 rubelt folyósított könyvbeszerzésre. Ezért a pénzért a novoszibirszki Könyvtárellátónál és az ottani könyvesboltokban több mint 2.000 földrajzi, művészeti, mezőgazdasági és szépirodalmi művet, valamint főiskolai tankönyvet szereztünk be. 1955-ben a járási végrehajtóbizottság ismét kiutalt 2.000 rubelt a Könyvtár költségvetésének kiegészítésére. Ezért az összegért főleg tankönyveket vásároltunk a mezőgazdasági, pedagógiai és egyéb tanintézetek számára. Az utóbbi években elért állománygyarapítás lehetővé tette számunkra, hogy jelentősen megjavítsuk a lakosság könyvellátását és csökkentjük a tankönyvek és az egyéb irodalom iránt mutatkozó kérések visszautasításának számát. Vég eredményben növekedett a postai kölcsönzésben résztvevő olvasók száma is.

A postai kölcsönzést a Könyvtár vezetője végzi. Az ezzel kapcsolatos ügykezelés teljes rendben folyik. A kérdőlapokat és az olvasók által beküldött levélbeli igényléseket összefűzzük és dossziékba helyezzük; nyilvántartást vezetünk a beérkezett levelekről. A beérkezett kérések és a visszautasítások nyilvántartása alapján elkészítjük a beszerzendő könyvek jegyzékét. Meghatároztuk a könyvek használatának idejét is: szépirodalom: 20 nap, /beleértve a szállítás idejét is/, tudományos irodalom: 30 nap. A küldemény elindításakor a postaköltséget a Könyvtár viseli, míg a visszaküldéssel kapcsolatos kiadások az olvasót terhelik.

A postai kölcsönzéssel kapcsolatos kiadásokat az irodalmi-gazdasági rovat terhére számoljuk el. A könyveket egyszerű keresztkötéses osomagokban küldjük.

1954-ben a Könyvtár a könyvek megküldésére 358 rubelt fordított, 1955-ben viszont már 650 rubelt.

A postai kölcsönzés szervezése körül sok nehézség van. Ezeknek leküzdésére el kell érniünk azt, hogy a járási művelődésügyi osztály nagyobb figyelmet fordítson az olvasók kiszolgálásának erre a formájára.

1955-ben a kocskovi Járási Könyvtár olvasóinak megoszlása a következő volt: kölcsönző osztály - 1129 fő, letéti könyvtár - 858 fő, olvasóterem - 630 fő, levelező kölcsönző - 112 fő. A lényeg természetesen nem az, hogy mennyit tesz ki az olvasók száma. Mindig azt kell szem előtt tartanunk, hogy emberekről van szó, akiknek tanuláshoz és munkájukhoz könyvre van szükségük.